

Forensisch adviseurs actief bij alle gerechten in Nederland: tijd voor een terugblik¹

Sinds eind 2020 beschikken alle gerechten in Nederland over interne forensische ondersteuning in de vorm van 'forensisch adviseurs'. Deze functie bestaat sinds 2012 en resulteerde uit de inspanningen die zijn verricht om de kennis van de forensische wetenschappen binnen de Rechtspraak uit te breiden. Hoewel de meeste gerechten al geruime tijd een forensisch adviseur in dienst hebben, merken wij in de praktijk dat niet alle procesdeelnemers (volledig) bekend zijn met onze rol binnen het strafproces. In dit artikel gaan we in op het ontstaan van de functie, de werkzaamheden die worden verricht en de grenzen van de ondersteuning. Zowel positieve als kritische aandachtspunten uit de literatuur worden besproken. We sluiten af met onze visie op de functie, waarbij we pleiten voor een betere verankering van forensische kennis en kunde in de (straf)rechtspraak.

1. Het ontstaan van de functie

Naar aanleiding van het evaluatieonderzoek van de Schiedammerparkmoord is er veel aandacht besteed aan forensische opsporingsonderzoeken in strafzaken. Een van de aanbevelingen uit het evaluatieonderzoek was destijds: 'De wijze van rapporteren van het NFI sluit vaak niet aan bij het kennisniveau van politie, OM, rechter en verdediging. Het is wenselijk dat de wereld van de forensische deskundigen en de wereld van de juristen naar elkaar toe groeien. [...] Politie en juristen moeten moeite doen zich te verdiepen in het forensisch-technische werk.'²

In meerdere (internationale) studies, die in deze alinea worden besproken, komt naar voren dat er onvoldoende aansluiting en veel onbegrip is tussen juristen en forensische deskundigen: de zogenaamde 'kenniskloof'.³ Uit deze studies blijkt dat juristen moeite hebben met het begrijpen van forensische deskundigenrapporten. In 2012 werd geconcludeerd dat de terminologie in DNA-rapporten moeilijk werd begrepen; een eenvoudiger woordgebruik verbeterde dit begrip niet.⁴ Daarnaast wordt de Bayesiaanse methode⁵, waarbij vanuit wetenschappelijk oogpunt 'logisch correct' wordt gerapporteerd door middel van *likelihood ratios*, door juristen niet goed begrepen.⁶ Dit resulteert in misinterpretaties en denkfouten, zoals de *prosecutor's fallacy*.⁷ Ondanks dat steeds meer forensische vakgebieden gebruikmaken van *likelihood ratios* en er in cursussen vaker aandacht

aan wordt besteed, blijkt uit meer recente studies⁸ dat juristen nog steeds moeite hebben met het begrijpen van de conclusies van deskundigen. Er lijkt bij juristen bovendien sprake te zijn van een overschatting van het eigen begrip: het 'vermeend begrip' van deskundigenrapporten is hoger dan het 'feitelijk begrip'.⁹ Deze overschatting zorgt er mogelijk voor dat de kenniskloof als minder groot wordt ervaren dan feitelijk het geval is. Ook de toenemende complexiteit van de deskundigenrapporten, bijvoorbeeld door de snelle ontwikkeling van het forensisch DNA-onderzoek en het toenemende aantal onderzoeken op activiteitsniveau, zal de kenniskloof eerder vergroten dan verkleinen. Het is voor rechters¹⁰ simpelweg niet mogelijk om op alle forensische deskundigheidsgebieden bij te blijven met de meest recente ontwikkelingen en om de kenniskloof zelf – met behulp van cursussen en het opdoen van ervaring – voldoende te verkleinen of te dichten.

In de periode van 2011 tot 2014 werd binnen de Rechtspraak ingezet op het uitbreiden van kennis over methoden van forensische¹¹ wetenschappen bij rechters met het oog op een betere interactie met deskundigen.¹² Er werd onder andere geëxperimenteerd met de inzet van gespecialiseerde, niet-juridische ondersteuners op het gebied van de forensische wetenschappen, later forensisch adviseurs¹³ genoemd, met het doel de kenniskloof te overbruggen. Deze forensisch adviseurs hebben bin-

* R.H.D. de Roo MSc is forensisch adviseur bij gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. W. Remijn MSc is forensisch adviseur bij rechtbank Den Haag. J. Meeuwissen MSc MCI is forensisch adviseur bij rechtbank Zeeland-West-Brabant. J.M.A. Kruithof-van Esch MSc LLM is voormalig forensisch adviseur bij gerechtshof 's-Hertogenbosch. S.A.A.M. van der Heijden MSc is forensisch adviseur bij rechtbank Midden-Nederland. M.J.M. Claushuis MSc is forensisch adviseur bij gerechtshof Amsterdam. L. van Blijswijk-Kieftenbeld MSc is voormalig forensisch adviseur bij rechtbank Amsterdam.

1. Met dank aan mr. drs. H. van den Heuvel, senior raadsheer bij het gerechtshof Den Haag en voorzitter van de expertgroep 'Forensische expertise', voor commentaar op een eerdere versie van het artikel.
2. Zie Posthumus 2005, p. 51.
3. Het verschil tussen juristen en forensische deskundigen in termen van feitelijke forensische kennis en algemene manier van denken.
4. Zie Cashman & Henning 2012; Kranendonk e.a. 2013.
5. Zie Vakbijlage waarschijnlijkheidstermen van het NFI.
6. Zie De Keijser & Elffers 2012.
7. Een bekende redeneerfout, waarbij voorwaardelijke kansen ten onrechte worden omgedraaid. Zie Thompson & Schumann 1987; Berger & Aben 2010.
8. Zie Twisk e.a. 2019; Van Straalen e.a. 2020.
9. Zie Raat e.a. 2009; Keijser & Elffers 2012; Kranendonk e.a. 2013; Van Straalen 2020.
10. Wanneer in dit artikel wordt gesproken over 'rechters' worden ook raadsheren bedoeld.
11. Waar wij de term forensisch gebruiken, doelen we op de forensische natuurwetenschappen.
12. Zie Raad voor de rechtspraak 2010, p. 22.
13. Ook bekend als: forensisch medewerker en medewerker forensisch-technische advisering.

nen vijf gerechten¹⁴ onderzocht bij welke forensische onderwerpen, in welke fases van het strafproces en in welke vorm de behoefte aan ondersteuning aanwezig was bij de rechters en juridisch medewerkers.^{15,16} De pilot werd in 2014 afgerond met als belangrijkste conclusie dat deze forensische ondersteuning binnen de Rechtspraak een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de strafrechtspraak. Het aanstellen van forensisch adviseurs zag de Rechtspraak als een investering in de verbetering van de waardering van forensische rapporten.¹⁷ De ondersteuning door de forensisch adviseur is in 2015 opgenomen in de professionele standaarden strafrecht.¹⁸ Sinds december 2020 is landelijke dekking bereikt en is op elk gerecht een forensisch adviseur werkzaam.

2. Wat is de rol van de forensisch adviseur?

De forensisch adviseur werkt als generalist bij rechtbanken en gerechtshoven waar zij rechters en juridisch medewerkers in (complexe) strafzaken adviseert bij het begrijpen en logisch correct interpreteren van forensische rapporten.¹⁹ Hiervoor is een wetenschappelijke achtergrond (academische natuurwetenschappelijke bachelor met een master in de forensische wetenschappen) vereist. De forensisch adviseur geeft advies op verschillende manieren en in alle stadia van het strafproces, waarbij steeds de nieuw(st)e forensische informatie/ontwikkelingen worden betrokken.²⁰ Zij doet dit onder andere door het delen van forensische kennis.²¹ Het veelzijdige taken- en werkzaamhedenpakket van de forensisch adviseur dat hieruit voortvloeit, wordt hieronder besproken. Daarnaast zal worden ingegaan op de kwaliteitsborging van de functie en de grenzen aan het forensisch advies.

Taken van de forensisch adviseur

Adviseren van de zittingsrechter

Net zoals een juridisch medewerker een zaak op juridisch vlak voorbereidt, doet de forensisch adviseur dit op het forensisch vlak. Zij maakt een objectieve voorbereiding van de forensische rapporten en/of het gehele forensisch dossier. Hierbij maakt de forensisch adviseur een overzicht van de forensische informatie en plaatst zij de forensische onderzoeksbevindingen in de context van een zaak. Er kan daarbij aandacht worden besteed aan onder andere het logisch correct interpreteren van onderzoeksresultaten, mogelijke verweren, aanvullende onderzoeksmogelijkheden en ontbrekende informatie. Daarnaast ondersteunt de forensisch adviseur de rechter door uitleg te geven over forensische onderzoeken met behulp van informatie uit openbare bronnen. Zij is beëdigd als griffier en kan dus ingezet worden als tweede griffier, bijvoorbeeld als er een deskundige op zitting wordt gehoord of als er op een pro forma/regiezitting forensische

onderzoekswensen worden verwacht. Vanuit de rol als tweede griffier is zij aanwezig in de raadkamer en adviseert desgevraagd op forensisch gebied. Bij het verhoor van een deskundige kan de forensisch adviseur de rechter(s) adviseren bij het formuleren van vragen. Zij kan meelesen en adviseren over de correcte formuleringen van de forensische aspecten in het vonnis of arrest.

Voorbeeldcasus 1

Een zittingscombinatie, bestaande uit drie rechters en een griffier, bereidt een zaak voor met een omvangrijk forensisch dossier. Zij ontvangen van de forensisch adviseur vooraf een overzicht van de forensische bevindingen, met daarbij een opmerking over een DNA-rapport met een onduidelijkheid in de statistische berekening van de bewijskracht. De combinatie wil hier opheldering over en roept de DNA-deskundige op als deskundige ter terechtzitting. De forensisch adviseur adviseert de combinatie over de formulering van de te stellen vragen door de zittingscombinatie aan de deskundige, controleert als tweede griffier of de antwoorden correct worden weergegeven in het proces-verbaal en waarschuwt de rechters voor eventuele risico's op logische denkfouten bij de interpretatie van het forensisch bewijs in raadkamer of overwegingen in het vonnis.

Adviseren van de rechter-commissaris

De forensisch adviseur adviseert de rechter-commissaris²² (R-C) bij een verzoek tot forensisch deskundigenonderzoek door het geven van achtergrondinformatie met betrekking tot de onderzoeksmogelijkheden en mogelijke deskundigen. Hiernaast zorgt zij ervoor dat de onderzoeksvragen overeenkomen met de onderliggende vragen en dat de vraagstelling (en eventuele hypothesen) correct wordt (worden) geformuleerd. Zij kan ter ondersteuning van de R-C aansluiten bij een regiebijeenkomst of forensisch intake (FIT) gesprek waarbij de partijen en beoogde deskundige aanwezig zijn.

Voorbeeldcasus 2

Een zaak wordt door de rechtbank terugverwezen naar de R-C voor het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar een vingerspoor. De forensisch adviseur informeert de R-C over de algemene wetenschappelijke mogelijkheden op dit gebied en over mogelijke kandidaat-deskundigen of -instituten. Wanneer tot benoeming wordt overgegaan doet de forensisch adviseur een voorstel voor de formulering van de onderzoeksvragen, met de onderliggende vraag van de rechtbank in gedachten. De R-C legt dit voorstel voor aan de officier van justitie en de verdediging. Na enkele aanpassingen worden de definitieve onderzoeksvragen opgenomen in de deskundigenbenoeming.

14. De rechtbanken Den Haag, Amsterdam, Utrecht (nu: Midden-Nederland) en de gerechtshoven Arnhem-Leeuwarden en 's-Hertogenbosch.

15. De juridisch medewerker heeft de rol van griffier tijdens zitting.

16. Zie Raad voor de rechtspraak 2014a; Raad voor de rechtspraak 2014b.

17. *Kamerstukken I* 2014/15, 31116, K, p. 3.

18. Professionele standaarden strafrecht, p. 8.

19. 'Rapporten' verwijst hier naar deskundigenrapporten, processen-verbaal van de Forensische Opsporing van de politie en andere forensisch-inhoudelijke dossierstukken.

20. Addendum profiel functiegebouw Rijk (FGR) 2015.

21. Zie Nauta e.a. 2020.

22. Wanneer gesproken wordt over de rechter-commissaris wordt hier ook de raadsheer-commissaris mee bedoeld.

Kennisdeling

Naast de zaaksgelateerde advisering is de forensisch adviseur verantwoordelijk voor het delen van relevante forensisch-wetenschappelijke ontwikkelingen met de rechters en juridisch medewerkers. Dit doet zij proactief door middel van het geven van lezingen en workshops, het opstellen van notities en het verspreiden van nieuwsberichten. Rechters en juridisch medewerkers kunnen op een laagdrempelige manier bij de forensisch adviseur terecht met algemene vragen op forensisch vlak.

Daarnaast speelt de forensisch adviseur een belangrijke rol in de landelijke expertgroep 'Forensische expertise'²³ van de Rechtspraak. Dit netwerk, dat wordt voorgezeten door een rechter, bestaat uit alle forensisch adviseurs en een aantal rechters en juridisch medewerkers vanuit elk gerecht. De expertgroep heeft als hoofddoel het verspreiden van voor de strafrechter relevante kennis op het gebied van forensische wetenschappen en het tot stand brengen en onderhouden van een daarvoor relevant kennisnetwerk. Binnen deze expertgroep maakt elke forensisch adviseur deel uit van één of meerdere projectgroepen die zich bezighouden met onder andere de kwaliteitsborging van de functie en het onderhouden van contact met (en aanleveren van feedback aan) forensische ketenpartners zoals het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en de forensische opsporing van de politie.

Kwaliteitsborging

De forensisch adviseur adviseert over een complex wetenschappelijk deel terrein in een omgeving waarin de (strafrechtelijke) belangen groot zijn. Er is daarom veel aandacht voor het borgen van de kwaliteit en kunde van de forensisch adviseurs. Deze kwaliteitsborging komt overeen met die van andere beroepsgroepen binnen de Rechtspraak.²⁴ Dit vertaalt zich met name in twee onderdelen: permanente educatie²⁵ en interview.

De permanente educatie biedt de forensisch adviseurs de mogelijkheid om zich in relevante bestaande en nieuwe forensische en juridische onderwerpen te verdiepen. De forensisch adviseurs organiseren regelmatig werkoverleggen met deskundigen of juristen over relevante onderwerpen, aangezien bestaande cursussen met als doelgroep juristen of deskundigen qua kennisniveau vaak te weinig verdiepend of juist te specialistisch zijn. De permanente educatie wordt getoetst door een breed georiënteerde externe adviesgroep.²⁶ Eveneens houdt deze adviesgroep de forensisch adviseurs zoveel mogelijk op de hoogte van toekomstige relevante ontwikkelingen zodat zij zich tijdig kunnen bijscholen en laten informeren.

Bij onderlinge interviews tussen forensisch adviseurs worden zowel inhoudelijke als procesmatige aspecten van de functie kritisch beschouwd. Dit geeft de mogelijk-

heid om op alle gerechten de functie verder te ontwikkelen en elkaar tevens scherp te houden op de inhoudelijke en procesmatige grenzen van de functie. Bovendien leiden deze interviews tot meer landelijke uniformiteit in de uitoefening van de functie, onder andere door het opstellen van landelijke werkafspraken.

Grenzen aan forensische advisering

Het is van belang om onderscheid te maken tussen de verantwoordelijkheden van forensisch adviseurs, deskundigen en rechters. De forensisch adviseur is een generalist en geen deskundige. Zij kan en zal geen vragen beantwoorden waarvoor deskundigenkennis is vereist, zoals wat een conclusie op bronniveau zegt over een betwiste activiteit. Een forensisch adviseur zal in dergelijke gevallen de communicatie tussen de rechter en deskundige faciliteren en adviseren over vragen die kunnen worden gesteld.

De forensisch adviseur is ook geen jurist. De beslissing of inschatting over de juridische waarde van forensisch bewijs ligt te allen tijde bij de rechter. De forensisch adviseur adviseert de rechter bij het logisch correct interpreteren en duiden van (de bewijskracht van) conclusies van forensische deskundigen, maar niet bij het bepalen van de juridische relevantie of bewijswaarde voor de zaak.

Voorbeeldcasus 3

In een zaak wordt op zitting door de officier van justitie gesteld dat er vanuit een bepaalde hoek en vanaf een bepaalde afstand met een vuurwapen is geschoten op het slachtoffer. Deze stelling wordt betwist door de verdediging. De forensisch adviseur onderzoekt het dossier op relevante forensische rapporten. De Forensische Opsporing van de politie heeft een verschoten huls en kogel aange troffen op de plaats delict. Het NFI heeft onderzoek verricht naar de schootsafstand op basis van het patroon van de schotrestdeeltjes op de kleding van het slachtoffer. De forensisch adviseur verwijst de rechters naar deze stukken en adviseert hen in hoeverre deze bevindingen informatie geven over de betwiste stelling. Zij attendeert de rechters ook op de aannames die in de rapporten zijn gedaan, de bewijskracht van de conclusies en op eventueel gevaar voor denkfouten. De rechters bepalen uiteindelijk – door een combinatie van forensisch én overig bewijs – in hoeverre zij meegaan met de zienswijze van de officier.

De grenzen aan forensische advisering zijn niet voor elk soort zaak en situatie concreet beschreven. Dat vraagt van zowel de forensisch adviseur als de rechters dat zij deze grens actief bewaken door middel van continue monitoring en regelmatige evaluaties. De ervaring in de praktijk leert dat deze grenzen goed herkenbaar zijn en dat daarbinnen voldoende ruimte is voor gepaste en doeltreffende ondersteuning.

23. Contactgegevens secretaris: forensische-expertise@rechtspraak.nl.

24. Zie De Rechtspraak (*Kwaliteit rechtspraak verbeteren*).

25. Elke Rechtspraakmedewerker krijgt de gelegenheid om 30 uur per jaar (of minstens 90 uur in 3 jaar) te besteden aan opleiding.

26. De adviesgroep bestaat uit leden werkzaam in het forensisch werkveld, waaronder het NFI, de Universiteit van Amsterdam en de Rechtspraak.

3. Hoe wordt in de literatuur gesproken over de functie van forensisch adviseur?

In de afgelopen jaren zijn er diverse publicaties verschenen waarin de functie van forensisch adviseur wordt besproken. Hier zal op een deel van deze publicaties in worden gegaan en zal er aandacht worden besteed aan enkele onduidelijkheden omtrent onze functie die wij tegenkomen in de praktijk.

Overbrugging van de kenniskloof

Gezien de belangrijke rol van forensisch bewijs in het strafproces is het van groot belang dat strafjuristen voldoende forensische basiskennis hebben. Rechters en juridisch medewerkers zijn echter over het algemeen niet regelmatig bezig met zaken waarin forensisch-technisch bewijs de nadruk heeft. De forensisch-wetenschappelijke kennis is daardoor niet altijd (meer) paraat wanneer nodig, zeker als het gaat om de minder vaak voorkomende of zich snel ontwikkelende deskundigheidsgebieden. Uit onderzoek blijkt dat een forensisch adviseur bijdraagt aan het versterken van de forensische basiskennis.²⁷ Daarbij kan zij ervoor zorgen dat deze wordt opgefrist en bij de tijd wordt gebracht.²⁸

In de literatuur komt naar voren dat aan de forensische ondersteuning binnen de Rechtspraak tegelijkertijd het risico kleefte dat de rechter zijn eigen forensische basiskennis niet meer vergroot en niet meer zonder hulp het deskundigenbewijs zou kunnen beoordelen.²⁹ In onze ervaring blijkt dit een hypothetisch risico en lijken rechters juist eerder geneigd om zich – geïnspireerd door bijvoorbeeld een lezing of een notitie van een forensisch adviseur – verder te verdiepen in de voor hen relevante forensische materie. Zij zullen zich ook beter bewust zijn van de grenzen van hun eigen forensische kennis en zo worden geprikkeld om meer kennis tot zich te nemen. In het geval dat de rechter in de context van een zaak toch concludeert dat zijn eigen kennis ontoereikend is, merken wij dat de faciliterende rol van een forensisch adviseur drempelverlagend werkt voor het inschakelen van een deskundige.

De forensisch adviseur draagt bij aan een betere communicatie tussen de deskundige en de strafrechter en zo aan een kwaliteitsverbetering op het gebied van het forensisch-technisch onderzoek. Zowel het College gerechtelijk deskundigen als het Bureau van het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD) oordeelt positief over de functie: ‘Door hun expertise van zowel de bètawetenschappen en het strafproces kunnen zij helpen misverstanden te voorkomen, zo is de mening. Ook van de zijde van de zittende magistratuur wordt door ver-

schillende rechters de meerwaarde van forensisch adviseurs onderkend. Door hun inbreng zouden zaaksrapporten niet alleen beter te begrijpen zijn, maar wordt er ook zorg voor gedragen dat bij het uitzetten van een onderzoek de juiste vragen worden gesteld. Ook wordt gewaardeerd dat forensisch adviseurs een bepalende³⁰ rol hebben bij de vraag of er überhaupt een onderzoek moet worden gedaan en zo ja door wie. [...] Waar rechters en deskundigen soms langs elkaar heen praten leggen de forensisch adviseurs, volgens het bureau NRGD, de brug tussen wetenschap en het strafrecht.’³¹

Positie in het strafproces

Er worden in de literatuur ook kritische geluiden gehoord over de positie die de forensisch adviseur inneemt in het strafproces. De forensisch adviseur wordt door sommigen bijvoorbeeld ervaren als een ‘vreemde partij’ zonder formele rol in het strafproces, die de forensische deskundigheid van het Openbaar Ministerie tekortdoet.³² Daarnaast merken wij in de praktijk dat niet alle procesdeelnemers (volledig) bekend zijn met de rol van de forensisch adviseur binnen het strafproces.

De forensisch adviseur is intern werkzaam bij de Rechtspraak en is in die zin dan ook geen formele partij binnen het strafproces. Zij is, net als de juridisch medewerker, een onderdeel van de zittingscombinatie. Aan haar (adviserende) rol zitten heldere grenzen die zowel door haar als door de rechters bewaakt worden. Zij levert geen adviezen waarvoor deskundigenkennis of een juridisch oordeel is vereist. Haar adviezen zijn dan ook grotendeels signalerend (bijvoorbeeld: ‘let op: hier een risico op een logische denkfout’) of faciliterend (bijvoorbeeld: ‘een deskundige zou dit kunnen ophelderen’) van aard. Met haar adviezen streeft de forensisch adviseur ernaar dat de forensische wetenschap ten volste kan worden benut ten behoeve van het strafproces.

Een ander kritisch geluid richt zich op het gegeven dat de adviezen van de forensisch adviseur niet toegankelijk zijn voor de overige partijen en geen onderdeel zijn van het dossier.³³ Er wordt gesteld dat de forensische adviezen in een specifieke zaak voor de procespartijen controleerbaar moeten zijn, waarbij onder andere kan worden getoetst of de verstrekte informatie juist is en of de forensisch adviseur niet op de stoel van de rechter is gaan zitten. In de literatuur³⁴ wordt gesteld dat de rechter de overtuiging bekomt³⁵ mede door het stuk van de forensisch adviseur en dat dit daarmee een processtuk³⁶ is. Verder wordt naar voren gebracht dat de informatie van de forensisch adviseur verschilt van de informatie van de juridisch medewerker. De analyse van de juridisch medewerker werpt namelijk geen nieuw licht

27. Zie Raad voor de rechtspraak 2014a.

28. Zie Hoving 2015.

29. Zie Hoving 2015.

30. Ondanks de positieve strekking van dit citaat zijn wij het niet eens met de suggestie dat de forensisch adviseur een ‘bepalende’ rol zou hebben in dit opzicht; onze rol is puur adviserend. Onder het kopje ‘Positie in het strafproces’ wordt onze positie in het strafproces nader besproken.

31. Zie Nauta e.a. 2020.

32. Zie Nauta e.a. 2020.

33. Zie Nauta e.a. 2020.

34. Zie Hoving 2015.

35. Art. 338 Sv.

36. Art. 149a lid 2 Sv.

op de zaak, terwijl de analyse van de forensisch adviseur dat wel kan doen.³⁷

Wij zien het (voor de Rechtspraak) interne karakter van onze adviezen niet als problematisch en ervaren dat het binnen de Rechtspraak ook niet als dusdanig wordt gezien. De forensisch adviseur voegt geen nieuwe informatie toe aan het dossier. Zij waarborgt enkel dat de rechter de bestaande informatie compleet en (logisch) correct interpreteert, al dan niet met behulp van openbare bronnen zoals vakbijlagen en/of andere openbare publicaties en literatuur. Hiernaast zorgt zij ervoor dat de rechter de kennis beschikbaar heeft om deze inbreng zelf te interpreteren, of zo nodig de weg weet te vinden naar een forensisch deskundige. Zij doet, met andere woorden, niets anders dan het verduidelijken van de al aanwezige forensische informatie voor de rechter. Wij zien hierin een parallel met de juridisch medewerker, die de juridische informatie in een dossier verduidelijkt voor de rechter en ook regelmatig inhoudelijk advies biedt.³⁸ Vergelijkbaar met deze juridische voorbereiding en adviezen, kunnen ook de forensische adviezen buiten het strafdossier plaatsvinden.

4. Conclusie

Sinds de introductie van de forensisch adviseur in 2012 heeft de functie zich in rap tempo ontwikkeld en gevestigd binnen de Rechtspraak. In dit artikel is ingegaan op het ontstaan van de functie, de werkzaamheden die door de forensisch adviseur worden verricht en de grenzen die aan forensische advisering zijn verbonden. Met deze informatie en het bespreken van relevante literatuur en onze eigen praktijkervaring hopen we een helder beeld te hebben geschetst van de functie. Wij concluderen dat de forensisch adviseur een positieve bijdrage levert aan het gebruik en begrip van de forensische wetenschappen in de strafrechtspraak. De functie blijft zich intussen verder ontwikkelen, waarbij kwaliteitsborging en de positie in het strafrecht permanente aandachtspunten zijn.

5. Aanbevelingen

Ondanks dat wij als forensisch adviseurs proactief de kenniskloof proberen te overbruggen, zou het de kwaliteit van de strafrechtspraak ten goede komen als de forensische wetenschappen meer verankerd worden in het (straf)rechttersambt. Kennis van de forensische wetenschappen is momenteel geen verplicht onderdeel van de (kern)competenties voor rechters.³⁹ Het volgen van cursussen op dit gebied en het aanvragen van ondersteuning bij forensisch complexe zaken is vrijblijvend. Wij pleiten daarom allereerst voor het verplicht stellen van forensische cursussen in zowel de opleiding als de permanente educatie van strafrechters. Hierbij valt te denken aan cursussen over logisch correct redeneren en de meest voorkomende forensische deskundigheidsgebieden. Tot slot pleiten we ervoor dat binnen de Rechtspraak de inzet van forensische advisering bij zaken met een forensische component standaard en vanzelfsprekend wordt.

Voor meer vragen over de functie, benader ons persoonlijk of stuur een e-mail naar: forensische-expertise@rechtspraak.nl.

Literatuur

Addendum profiel functiegebouw Rijk (FGR) 2015

De Rechtspraak, *Addendum profiel functiegebouw Rijk (FGR)*. Medewerker forensisch technische advisering, 2015.

Berger & Aben 2010

C. Berger & D. Aben, 'Bewijs en overtuiging: Een helder zicht op valkuilen', *EeR* 2010, afl. 5/6, p. 159-165.

Cashman & Henning 2012

K. Cashman & T. Henning, 'Lawyers and DNA: Issues in understanding and challenging the evidence', *Current Issues in Criminal Justice* 2012, 24(1), 69-83.

Cleiren 2021

T. Cleiren, 'Vijftien jaar na de evaluatie van de Schiedammer parkmoord: lessen van toen in de context van nu', *EeR* 2021, afl. 1, p. 38-44.

De Keijser e.a. 2009

J.W. de Keijser, H. Elffers, R.M. Kok & M.J. Sjerps, *Bijkans begrepen? Feitelijk en vermeend begrip van forensische deskundigenrapportages onder rechters, advocaten en deskundigen*, Den Haag: Boom Uitgevers 2009.

De Keijser & Elffers 2012

J. de Keijser & H. Elffers, 'Understanding of forensic expert reports by judges, defense lawyers and forensic professionals', *Psychology, Crime & Law* 2012, 18(2), 191-207.

De Rechtspraak (Kwaliteit rechtspraak verbeteren)

De Rechtspraak, Kwaliteit rechtspraak verbeteren, rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Kwaliteit-van-de-rechtspraak/Paginas/Kwaliteit-rechtspraak-verbeteren.aspx (geraadpleegd 1 maart 2021).

Holvast 2018

N.L. Holvast, 'De betrokkenheid van juridisch medewerkers in de strafrechtspraak: administratieve ondersteuners of invloedrijke adviseurs', *Tijdschrift Praktijkwijzer Strafrecht* 2018, 39, p. 94-98.

Hoving 2015

R.A. Hoving, 'Forensisch ondersteuning strafrechters is niet vanzelfsprekend', *Ivorentoga.nl* (online, 30 juni 2015).

Hoving 2017

R.A. Hoving, *Deskundigenbewijs in het strafproces*, Oisterwijk: Wolf Legal Publishers 2017.

37. Zie Hoving 2015.

38. Zie Holvast 2018.

39. Zie Cleiren 2021.

Kranendonk e.a. 2013

R. Kranendonk, M. Malsch, M. Taverne, H. Elffers & J. de Keijser, *DNA-rapporten: makkelijker kunnen we het niet maken, begrijpelijker wel*, Den Haag: Boom Lemma Uitgevers 2013.

differently', *Forensic Science International* 2020, 313, 110331.

Nauta e.a. 2020

O. Nauta, M. Abraham & N. Piepers, *Evaluatie College gerechtelijk deskundigen*, DSP-groep 2020.

NFI (Vakbijlage Waarschijnlijkheidstermen)

NFI, *Vakbijlage Waarschijnlijkheidstermen*, <forensisch-instituut.nl/over-het-nfi/publicaties/publicaties/2017/10/18/vakbijlage-waarschijnlijkheidstermen> (geraadpleegd 13 april 2021).

Posthumus 2005

F. Posthumus, *Evaluatieonderzoek in de Schiedammer parkmoord*, Den Haag: Openbaar ministerie 2005.

Professionele standaarden strafrecht

De Rechtspraak, *Professionele standaarden strafrecht (versie 2.2.)*, <Rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Rechtspraak-in-Nederland/Rechters/Paginas/De-professionele-standaarden-van-de-rechters> (geraadpleegd 1 maart 2021).

Raad voor de rechtspraak 2010

Raad voor de rechtspraak, *Agenda van de Rechtspraak 2011-2014. Gericht op de samenleving*, de Rechtspraak 2010.

Raad voor de rechtspraak 2014a

Raad voor de rechtspraak, *Evaluatie Pilot Forensische ondersteuning rechtbanken Straf*, de Rechtspraak 2014.

Raad voor de rechtspraak 2014b

Raad voor de rechtspraak, *Evaluatie Pilot 'Forensische Ondersteuning' bij gerechtshoven. Een vraagbaak en ondersteuning bij forensische dossiers in het strafrechtelijk proces*, de Rechtspraak 2014.

Raat 2009

R. Raat, W.M.M. Heijnen & M. Malsch, 'Zijn rapporten van DNA-deskundigen duidelijk voor juristen?', *Trema* 2009, nr. 4, p. 157-162.

Thompson & Schumann 1987

W.C. Thompson & E.L. Schumann, 'Interpretation of statistical evidence in criminal trials: The prosecutor's fallacy and the defense attorney's fallacy', *Law and Human Behavior* 1987, 11(3), 167.

Twisk e.a. 2019

K. Twisk, M. Dubelaar & C.E.H. Berger, 'De kenniskloof verkend: een onderzoek naar de waardering van (complex) DNA-bewijs in strafzaken', *EeR* 2019, afl. 3, p. 105-111.

Van Straalen e.a. 2020

E.K. van Straalen, C.J. de Poot, M. Malsch & H. Elffers, 'The interpretation of forensic conclusions by criminal justice professionals: The same evidence interpreted